

PŘEHLED VÝZKUMŮ

49

Brno 2008

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 49

Volume 49

Číslo 1–2

Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Freisinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veličák

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdl

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balász Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Vrcholně středověká lotová závaží z českých a moravských lokalit.
Gruna, Hradisko (vlevo); Písek, u Šarlatského rybníka (v popředí); Ví-
cov, Městisko (vpravo dole); Boskovice, hrad (vpravo nahoře). Srov.
studii J. Doležela v tomto svazku. Foto P. Směkal.

*Medieval cup nested weights from czech and moravian sites. Gruna,
Hradisko (left); Písek, u Šarlatského rybníka (front); Vícov, Městisko
(bottom right); Boskovice, castle (top right). Cf. the article by J. Dole-
žel in this volume. Photo by P. Směkal.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Arch, spol. s r. o.
Charbulova 3a
618 00 Brno-Černovice

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

Roč. 49, 2008, č. 1-2

91087/09

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2008

Náklad 450 kusů

Copyright ©2008 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. and the authors.

se, zlomky novověké keramiky a pravěkými intruzemi (KLPP). Pod ní leželo souvrství šedobéžových jílu přecházející v souvrství šedohnědých prachových a písčitých jílu s roztroušenými nálezy zlomků keramiky a mazaníc z doby KLPP. Souvrství bylo zkoumáno do mocnosti 80 cm, tj. do hloubky 2,5 m od povrchu, bez dosažení spodní hranice souvrství.

Ve východní polovině stavební jámy, zkoumané v listopadu, směrem k budově kaple Panny Marie (nemovitá kult. památka č. 1758), byla stratigrafická situace obdobná. Pod vrstvou recentních navážek o mocnosti až 3 m se nacházela torza ornice a podorníčí, ale také již kulturní vrstvy o síle 30 cm z doby KLPP, ležící na splachových jílovitých uloženinách. Na profilech v sondách S5/07 a S6/07 byly dokumentovány dva zahloubené objekty a spodní partie dalších čtyř menších (max. do průměru 1,1 m) zahloubených sídlištních objektů z doby KLPP byly prozkoumány i na dně stavební jámy v její severovýchodní části.

Výzkumem byl pravděpodobně zachycen okraj sídlištního areálu z doby KLPP, jehož pokračování lze snad hledat v prostoru cca 50 m východně vzdálené terénní vyvýšeniny u kaple Panny Marie, odkud byl ve 2. polovině 80. let získán soubor keramiky KLPP (ústní informace PhDr. J. Bláhy). Celkově se pak potvrzuje význam dnes zaniklých teras a vyvýšenin v prostoru bývalé říčky Po velky pro pravěké osídlení (srov. např. Šlězár 2002; týž 2005).

Karel Faltýnek, Jan Grégr, Pavel Šlězár

Literatura

Šlězár, P. 2002: Ulice Husitská a Ibsenova. In: Státní památkový ústav v Olomouci. Výroční zpráva 2001. Olomouc, s. 79–80.

Šlězár, P. 2005: Olomouc. Husitská a Ibsenova ul. Nálezo-ová zpráva uložena v knihovně NPÚ ú. o. p. v Olomouci, Olomouc.

Resumé

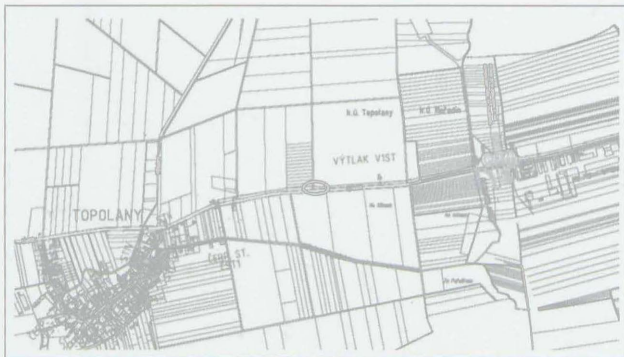
Olomouc (Bez. Olomouc). Družební Str. Die Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OLOMOUČ (K. Ú. TOPOLANY, NEŘEDÍN, OKR. OLOMOUČ)

Topolany-Neředín. Doba bronzová. Sídlištní odpadní jámy. Záchranný výzkum.

Na podzim roku 2007 se uskutečnil v trase výkopu pro kanalizační výtlačkové potrubí v extravilánu katastrálního území Topolan a Neředína záchranný archeologický výzkum, v souvislosti s II. etapou rekonstrukce stokové sítě (obr. 18). Na profilu liniového výkopu bylo zachyceno několik objektů. Tři výkopy – 503, 504, 506 – obsahovaly keramiku datovanou do doby bronzové, konkrétně do období středodunajské mohylové kultury.

V úseku 381,3–383,7 m od proplachovací šachty PŠ1 byl do světla žlutohnědé jílovité hlíny zahlouben výkop

Obr. 18: Olomouc, Topolany-Neředín. Trasa stokové sítě s vyznačeným zkoumaným prostorem. Abb. 18: Olomouc, Topolany-Neředín. Die Linie der Sammler mit der archäologischen Situation.

503 kruhového tvaru. Jeho dolní část byla mírně podhloubena. Ve spodní části výplně výkopu se nacházelo hliněné závaží z tkalcovského stavu. Celkově zahloubený objekt obsahoval velké množství střepů tenkostěnné a středně hrubé keramiky.

V úseku 388–390 m byl v jižním profilu výkopu zachycen výkop kruhového půdorysu s mírně podhloubenými stěnami – 504 (obr. 19). Ve spodní části se nacházel velký počet střepů z výrazně hrubostěnných nádob, vyrobených z materiálu mazaniceového charakteru. Tato keramika byla po okraji ústí zdobená plastiky. Vrchní část výplně výkopu obsahovala převážně prstováním zdobené střepy z hrubé a středně hrubé keramické hmoty a ojediněle i tenkostěnné keramické střepy.

V úseku 421–424 m pro- al liniový výkop pro kanalizaci výkop 506 oválného tvaru s mírně podhloubenými stěnami. Jeho výplň opět obsahovala velké množství fragmentů střepů středně hrubé a hrubé keramiky. Ani jeden z nich však neměl keramickou hmotu mazaniceového charakteru, která se vyskytovala ve výkopu 503 a 504.

Na základě charakteru výplně zahloubených výkopů lze konstatovat, že se jednalo o sídlištní odpadní jámy. Situaci ve všech archeologicky pozitivních výkopech převr-vovala středně hnědá hlína – podornice, která pravděpodobně byla původní kulturní vrstvou, ve které byly pravěké sídlištní jámy zahloubeny.

Miroslava Plaštiaková

Resumé

Olomouc (Bez. Olomouc). Topolany-Neředín. Bronzezeit. Siedlungsabfallgrube. Rettungsgrabung.

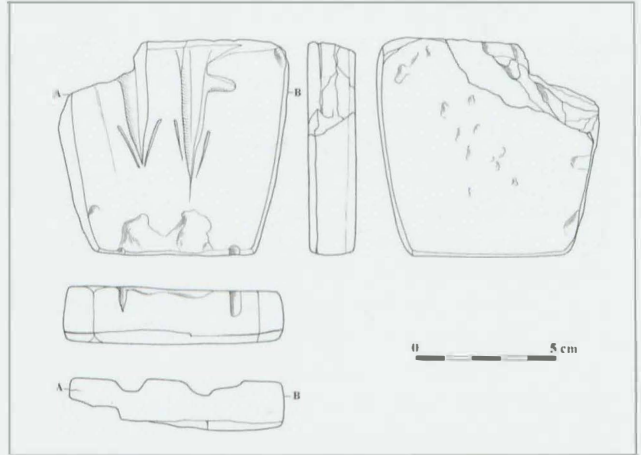
OLŠANY U PROSTĚJOVA (OKR. PROSTĚJOV)

„Zlatniska“. SMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Již dříve zjištěnému středobronzovému osídlení polní trati „Zlatniska“ u Olšan na Prostějovsku (podrobná charakteristika lokality – viz kap. Neolit) náležejí dva ze zkoumaných objektů. Jedná se o rozsáhlý hliník

Obr. 19: Olomouc, Topolany-Neředín. Objekt 504 s fragmenty mazanice keramické hmoty. Abb. 19: Olomouc, Topolany-Neředín. Das Objekt 504 mit den feinen keramischen Fragmenten.

Obr. 21: Olšany u Prostějova, „Zlatníška“. Fragment pískovcového kádľubu k odlévání bronzových šipek z objektu K528. Abb. 21: Olšany u Prostějova, „Zlatníška“. Das Bruchstück der Sandsteingießform für Pfeilspitze aus dem Objekt K528.

Obr. 20: Olšany u Prostějova, „Zlatníška“. Celkový pohled na odkrytý hliník středodunajské mohylové kultury. Abb. 20: Olšany bei Prostějov, „Zlatníška“. Gesamtblick auf die Lehmgrube der mitteldonauländischen Hügelgräberkultur.

(obr. 20) poskytující výraznou kolekci keramiky, včetně celých nebo alespoň částečně rekonstruovatelných nádob, a dále pak menší sídlištní objekt, z jehož výplně byl získán též fragment pískovcové formy sloužící k odlévání bronzových šipek (obr. 21).

Získané nálezy můžeme datovat do střední, tj. klasické fáze středodunajské mohylové kultury. S přihlédnutím k nedávnému objevu středobronzového dětského pohřbu v nádobě (podrobně Fojtík, Dočkalová 2007) se olšanská „Zlatníška“ řadí ke klíčovým lokalitám uvedené etapy staršího metalika v geografickém prostoru Moravy.

Pavel Fojtík

Literatura

Fojtík, P., Dočkalová, M. 2007: Středobronzový dětský pohřeb v nádobě z Olšan u Prostějova. *Študijné zvesti archeologického ústavu SAV* 42, 57–70.

Resumé

Olšany u Prostějova (Bez. Prostějov). „Zlatníška“. Mitteleuropäische Hügelgräberkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

OPAVA-KYLEŠOVICE (OKR. OPAVA)

„Na stanech“. ÚK, KLPP. Sídliště. Záchraný výzkum. Uložení: AÚ AV ČR Brno.

Podnětem pro výzkum na parcele 2724 (k. ú. Kylešovice), situované v prostoru polní trati „Na stanech“, bylo zahájení výstavby komunikace a inženýrských sítí pro plánovanou výstavbu 57 rodinných domů. Výzkum probíhal v období od května do srpna roku 2007. Zkoumaná lokalita se rozkládá severozápadně od historického jádra obce. Zmíněná poloha je dnes ohraničena na severu železniční tratí Opava–Svobodné Heřmanice, na západě bývalou rybníční hrází (ulice „Na horní hrázi“), na jihu polní cestou vyběhající z ulice Budišovské a na východě zastavbou sdruženou kolem ulic Budišovská, Písecká a U zastávky (S-JTSK souřadnice polygonu, v němž se nalézá zkoumaná poloha: 496715.48 1089398.28 256.43; 496689.83 1089554.27 251.63; 496931.21 1089542.27 254.99). Lokalita se nachází na mírném, k jihovýchodu se sklánějícím svahu. Nadmořská výška zkoumaného pravěkého sídliště osciluje kolem 255 m nad mořem. Od severu a severozápadu je tato poloha chráněna výrazným terénním hřbetem, který je tvořen mohutnou sprašovou návějí, na které je situována historická Opava. Geologickým fundamentem zkoumaného území je rovněž eolická pleistocenní spraš a sprašová hlína. V jižních partiích tohoto prostoru je spraš překryta holocenním nivním sedimentem, který je zde uložen v protáhlém koridoru západovýchodní orientace, jehož osou je tzv. Otický příkop. Ten v minulosti napájel oba blízké kylešovické rybníky, mezi kterými je lokalita situována a které dnes však již neexistují.